

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu:	Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony:	III/2
Datum vytvoření:	12.11. 2012
Autor:	Mgr. Petra Zemánková
Určeno pro předmět:	Český jazyk a literatura
Tematická oblast:	Česká literatura po roce 1945
Obor vzdělání:	Masér sportovní a rekondiční (69-41-L/02) 4. ročník

Název výukového materiálu:
Normalizační literatura – učební materiál s úkoly

Popis využití:
prezentace o rozdělení literatury v letech 1968 - 1989 s využitím dataprojektoru a notebooku

Čas:
20 minut

NORMALIZAČNÍ LITERATURA

- ✘ období normalizace začalo po vpádu vojsk Varšavské smlouvy na naše území
- ✘ záminkou byla ochrana našeho státu před ohrožením

ÚKOL č. 1 – Který den, měsíc a rok bývá označován za tzv. „srpnovou okupaci“? Vojska kterých států se na něm podílela?

- ✘ termín je odvozen od stavu, který byl předkládán jako „normální“
- ✘ ve společnosti byly nastaveny „normy“, jejichž dodržování bylo vyžadováno

NORMALIZAČNÍ LITERATURA

- ✘ důsledky tohoto normalizačního období:
  - + likvidace všech nekomunistických periodik
  - + konec vydávání moderních západoevropských a amerických děl
  - + zákaz publikace některých autorů – jejich jména či tituly se objevily na tzv. indexu zakázaných autorů a knih
  - + některé „nepohodlné“ filmy se staly tzv. trezorovými
  - + odchody některých spisovatelů do emigrace
  - + v cizině vytvoření nových českých nakladatelství
  - + psaní potají, v tzv. ilegalitě

ÚKOL č. 2 – Jaký znáte „trezorový“ film?

NORMALIZAČNÍ LITERATURA

- ✘ nejvýraznějším počinem této doby byla tzv. **Charta 77** (nazvaná podle roku sepsání)
- ✘ prohlášení osobností kulturních, společenských i politických
- ✘ žádali vládu o dodržování vlastních zákonů a Listiny základních práv a svobod (neboli Chartu Magnu) – byli přesvědčeni o tom, že u nás dochází k porušování svobody a její omezování
- ✘ prvními signatáři byli Václav Havel, Jan Patočka (filozof) a Jiří Hájek (pův. ministr školství, pak zahraničí)

ÚKOL Č. 3 – Vysvětli pojem SIGNATÁŘ.

NORMALIZAČNÍ LITERATURA

✘ v literatuře se v této době vykrytalizovaly tři proudy:

+ proud oficiální

+ proud samizdatový

+ proud exilový

NORMALIZAČNÍ LITERATURA

- × **oficiální literatura:**

takové knihy mohly vycházet v tomto období bez omezení

- × **samizdatová literatura:**

název odvozen z ruských slov „sam izdavať“ = sám vydávat; tzn. díla, která byla nakladatelstvími odmítnuta, si spisovatelé vydávali potají sami – přepisovali je na stroji a vážali je svépomocí; pak je půjčovali jen lidem, kterým věřili

- × **exilová literatura:**

knihy v češtině vydávané v zahraničí

NORMALIZAČNÍ LITERATURA

- ✘ v rámci exilové literatury byla zakládána **zahraniční (exilová) nakladatelství**
- ✘ nejznámějším bylo nakladatelství manželů Škvoreckých - Josefa Škvoreckého a Zdeny Salivarové v **kanadském Torontu – SIXTY-EIGHT PUBLISHERS** (zahájilo svou činnost v roce 1971 a ukončilo ji v roce 1993)

ÚKOL č. 4 – Ve skriptech na str. 39 vyhledejte knihy, které toto nakladatelství vydávalo, a okomentujte, kteří spisovatelé jsou vám známi a čím.

NORMALIZAČNÍ LITERATURA

× další exilová nakladatelství:

+ Londýn

Rozmluvy

+ Kolín nad Rýnem

Index

+ Curych

Konfrontace

+ Mnichov

Poezie mimo domov

NORMALIZAČNÍ LITERATURA

× samizdatové edice:

- + **Petlice** založena Ludvíkem Vaculíkem
specializovala se na různorodé nové tituly známých osobností
- + **Edice Expedice** založena manželi Havlovými
zaměřovala se na odborné texty, nikoliv beletrii
- + **Česká expedice** zal. básníkem Jaromírem Hořcem
vydával poezii, historické knihy aj.
- + **Pražská imaginace** zal. Václav Kadlec
všechny texty Bohumila Hrabala

NORMALIZAČNÍ LITERATURA

✘ v zahraničí či potají doma vycházely taktéž různé časopisy:

+ exilové:

- ✘ SVĚDECTVÍ – založen v Paříži (Pavlem Tigridem)
- ✘ LISTY – založeny v Římě (Jiřím Pelikánem)
- ✘ PROMĚNY – založeny v USA

+ samizdatové:

- ✘ VOKNO – časopis českých undergroundových autorů
- ✘ REVOLVER REVUE – zaměřen na mladé autory a kvalitní překlady

ÚKOL č. 5 – Vysvětlete pojem UNDERGROUND.

POUŽITÁ LITERATURA:

PROKOP , V.: *Přehled české literatury 20. století*. Sokolov 2001.

HANUŠKA, P., NOVOTNÝ, V.: *Česká literatura ve zkratce 4*. Praha 2001.

BURIAN, V. a kol.: *Česká a slovenská literatura v exilu a samizdatu (informatorium pro učitele, studenty i laiky)*. Olomouc 1991.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Charta_77

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Samizdat>

http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A1_literatura_v_letech_1945-1990

http://cs.wikipedia.org/wiki/Var%C5%A1avsk%C3%A1_smlouva